

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים

1. ההצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית המפורסמת בזאת היא דוגמה הכוללת כמה אפשרויות פתרון בתשובות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שיתקבלו בידי מעריכי הבחינה.
2. הפתרון להלן מביא את עיקר הסוגיות המרכזיות שהיו טעונות ליבון במסגרת המבחן, אך יודגש כי הוא איננו תשובה מלאה ומקיפה, המזכה בניקוד מלא. נדגיש כי ציון המבחן מורכב, מטבע הדברים, גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – פרסום הצעת הפתרון כפוף לטעויות, ואין בו כדי לחייב קבלת תשובה שגויה בידי מעריכי הבחינה.
4. בהתאם לחוזר מנכ"ל: טוהר הבחינות – תשע"ה/9ד, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.

[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, מס' 015381, חורף תש"ף

פרק ראשון — הבנת הנשמע, הבנת הנקרא והבעה (45 נקודות)

חלק א — הבנת הנשמע (10 נקודות)

יש לענות על שאלות 1-4.

1. — כי הנשנוש הוא תגובה על צורך רגשי.
2. — כי במזון שמנשנים יש חומרים המסכנים את הבריאות.
3. — המחקרים מלמדים שאין ודאות שארוחה משפחתית מונעת השמנה של ילדים.
4. יש להשיב מהי החשיבות של הארוחות המשפחתיות בעבור בני המשפחה.
[כל החוקרים סבורים ש] הארוחה המשפחתית יכולה לחזק את הקשרים בין בני המשפחה.

חלק ב — הבנת הנקרא והבעה (35 נקודות)

יש לענות על שאלות 5-12.

5. א. יש להשיב מה הקשר, על פי הטקסט, בין פרסומות ובין השמנת יתר בקרב ילדים.
פרסומות יכולות לגרום לתחושה של רצון לאכול בלי קשר לתחושת רעב. רצון זה גורם בעקיפין לצריכה של מוצרי מזון ומשקאות מתועשים עשירים בסוכרים ושומנים.
ב. יש לבחור בהצעה שאמורה להיות היעילה ביותר לשמירה על בריאות הילדים, ולנמק את הבחירה בה.
ההצעה: כל אחת מן ההצעות
הנימוק לבחירה בהצעה: נימוק שמראה קשר בין בריאות הילדים ובין תוכן הצעת החוק.
לדוגמה: הצעה מספר 4 (הגבלת פרסום של מזון מזיק).
הנימוק: הצעה זו מנטרלת את אחד מן הגורמים העיקריים המשפיעים על צריכת מזון בקרב ילדים — פרסומות בטלוויזיה. ילדים יוכלו לצפות בטלוויזיה בלי להיחשף לפרסומות שגורמות להם לרצות לאכול גם אם הם אינם רעבים ומשפיעות על דעתם לרעה בנוגע לבחירת מזון שאינו בריא להם שיש בו סוכרים, שומנים ומלח בכמות גבוהה.
6. א. — הדרך שבה אנשים מנהלים את חייהם
ב. — עשיר במלח
7. א. יש לכתוב שני נימוקים של יצרני המזון להתנגדותם לניסיונות החקיקה להגבלת פרסום של מוצרי מזון לא בריא.
— ניסיונות החקיקה נגד מוצרי המזון האלה הם התערבות יתר של המדינה ופגיעה בחופש הביטוי ובשוק החופשי.
— חקיקה כזאת תפגע פגיעה קשה בתעשיית המזון שהפרסום הוא הדרך העיקרית לשיווק מוצריה.
ב. יש להעתיק מן הטקסט משפט אחד שבאמצעותו הכותב מפרך את הטענה הנתונה של יצרני המזון.
מה שחשוב לחברות המזון הוא הרווח הכספי שלהן, ולא האחריות להגנה על בריאות הילדים.
8. — הסיבה העיקרית שלבני השבט יש לב בריא היא התזונה שלהם.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, חורף תש"ף, מס' 015381

9. **א.** יש להשיב על פי **טקסט א**, מהו המזון שילדים אוכלים ומה הם רכיביו.
המזון שילדים אוכלים הוא מזון מהיר וג'אנק-פוד, ורכיבי מזון זה הם כמויות גדולה של סוכר, מלח, שומן וחומרים משמרים.
- ב.** יש להשיב על פי **טקסט ב**, מהו המזון שבני שבט הצימאנה אוכלים, ומה הם רכיביו.
בני שבט הצימאנה אוכלים מזון מן הטבע, כמו בשר שהם צדים ודגים מן הנהר וכמו בננות ואורז. המזון שלהם עתיר קלוריות, ויש בו אחוז גבוה של פחמימות וחלבונים ומעט מאוד שומן.
10. יש להביע דעה מה עשויות להיות התוצאות של מחקר על בריאות הלב של בני שבט הצימאנה, אם הוא ייערך בעוד מאה שנה, לנמק את התשובה ולבסס אותה על הטקסטים.
תשובה זו היא הצעה בלבד. תתקבל כל תשובה שיש בה נימוק לדעה.
אני סבור שתוצאות מחקר שייערך בעוד מאה שנה על בריאות הלב של בני שבט הצימאנה יראו שינוי לרעה. כבר היום אפשר לזהות אצל בני שבט הצימאנה שחיים בקרבת שווקים, עלייה בצריכת הסוכר והשומן, וסביר להניח שצריכת הסוכרים והשומנים שמקורם ממזון שאינו מיערות האמזונס, אלא בתזונה מערבית, תגבר. על פי טקסט ב, התזונה המערבית חודרת לתפריט של בני השבט וגורמת לשינוי בתזונה המקומית עד כדי זניחת התזונה המסורתית, שמחייבת מאמץ גופני גדול.
11. יש להעתיק מטקסט **א** משפט המדגים את השפעת הטכנולוגיה על אורח החיים של הילדים.
ילדים מבלים כיום זמן רב מול הטלוויזיה ומסכי המחשב ועוסקים פחות בפעילות גופנית.
12. **הבעה**
יש לכתוב חיבור על אחד מן הנושאים 1-2.
בדיקת החיבור תיעשה על פי אמות המידה לבדיקת חיבור.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, חורף תש"ף, מס' 015381

פרק שני – דקדוק (20 נקודות)

יש לענות על כל השאלות 13-16, ולבחור אחת מן השאלות 17-18.

חלק א – הפועל ושם העצם (6 נקודות)

שאלה 13 (3 נקודות)

א. (1) השורש: פ-נ-י/ה

(2) — פונה

— לפנות

ב. (1) השורש: ב-ו-נ

(2) מבינים

(3) הבנה

שאלה 14 (3 נקודות)

א. לקוחות מועדפים

ב. התעמלות

חלק ב – תקינות ושם המספר (4 נקודות)

שאלה 15

א. (1) הרגישו נימוק: בנטיית השלמים בבניין הפעיל יש צליל i מתחת לה"א.

(2) חקלאי נימוק: הצורן הסופי של בעלי מקצוע הוא ץאי.

ב. (1) שני

(2) שלוש

חלק ג – תורת ההגה (4 נקודות)

שאלה 16

א. (3) מיטלטל

ב. (4) השתיקו

ג. (1) התאמץ

ד. (4) תינקה

חלק ד – תחביר (6 נקודות)

יש לענות על אחת מן השאלות 17-18.

שאלה 17

א. (1) מורכב

(2) נשוא

ב. (1) פשוט

(2) לוואי

שאלה 18

א. משרד הבריאות דורש ממערכת החינוך לקיים שיעורים בנושא תזונה נכונה כדי לשנות את המצב שבו יותר מ-70% מילדי

ישראל אינם צורכים מספיק פירות וירקות.

ב. אנשים צריכים לעסוק בפעילות גופנית מפני שהיא משפיעה לטובה על המערכות בגוף, כמו מערכת הדם ומערכת העיכול.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, חורף תש"ף, מס' 015381

פרק שלישי – תנ"ך ושירה (35 נקודות)

חלק א – תנ"ך (15 נקודות)

שאלה 19

- א. (1) יש לתאר את מצבו הנפשי של יוסף על פי פסוק א'.
- יוסף נרגש מאוד ואינו יכול עוד להתאפק ולשלוט בעצמו. סערה רגשית גדולה מתחוללת בקרבו. הוא חווה כאב ועצב המהולים בחמלה כלפי אחיו ואביו. הוא מרגיש רצון עז לבכות ולפרוק את העול הכבד של היותו האח של אורחיו, עול שהוא נושא בליבו זמן רב.
- (2) יש להשיב מדוע החליט יוסף להתוודע אל אחיו דווקא בזמן זה.
- יוסף החליט להתוודע אל אחיו דווקא בזמן זה, אחרי שאחיו הוכיחו שהם השתנו ומוכנים לוותר על חירותם למענו של אחיהם בנימין. הם אינם יכולים לגרום עוד סבל לאביהם, הם התחרטו על מעשיהם שפגעו ביוסף ועל מכירתו למצרים.
- יש לציין שלוש פעולות של יוסף שנועדו להרגיע את אחיו ולבנות אמון בינו לבינם.
- ב. (1) — יוסף קורא לאחיו לגשת אליו: "גשו נא אלי". הוא מזמין אותם ברגישות להתקרב אליו ולצמצם את המרחק הפיזי ביניהם.
- יוסף מזדהה בשמו ומסביר את העניינים.
- יוסף מזכיר את עניין המכירה, אך הוא רואה בזה חלק מתוכנית אלוהית וממהלך שהיה צריך להתרחש.
- (2) יש לציין את הפסוקים שבהם מוזכרת טענת יוסף הנתונה, ולהסביר מהי השליחות שיוסף מתכוון אליה בדבריו.
- פסוקים ז'-ט' ("וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה", "ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים...", "ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון...")
- הסבר השליחות של יוסף: לדברי יוסף, אלוהים שלח אותו למצרים לפני אחיו ועשה אותו לשליט גדול כדי שהוא יוכל להציל את משפחתו. כבר עברו שנתיים של רעב וצפויות עוד חמש שנות בצורת ורעב ולא יהיו בהן חריש או קציר. בהיותו שליט מצרים הוא יאפשר את המשך קיום משפחתו ויקיים את שארית הפליטה (קרובי המשפחה שלהם שנותרו בחיים) בארץ מצרים, יאפשר להם לגדול, והם יוכלו לחזור לכנען בבוא הזמן.
- ג. יש לבחור בתכונה אחת של יוסף שיכולה להיות התכונה החשובה ביותר ביחסים בין בני משפחה, ולהסביר מדוע היא חשובה.
- תשובה זו היא הצעה בלבד. תתקבל כל תשובה שיש בה הסבר לדעה.**
- אני בחרתי בתכונת היכולת לסלוח. אני חושב שזוהי תכונה חשובה מאוד לפרט ולאנושות כולה מכיוון שהיא מאפשרת לאנשים לטעות בנוגע לאחרים. אין אדם שאינו טועה, ובזכות היכולת לסלוח שני הצדדים – גם הפוגע וגם הנפגע – יכולים לחזור לשגרה: האדם הפוגע מרגיש שהוא יכול לפתוח דף חדש, והאדם הסולח מרגיש טוב עם עצמו על יכולתו להתגבר על הכעס ולסלוח לפוגע.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, חורף תש"ף, מס' 015381

חלק ב – שירה (20 נקודות)
יש לענות על אחת מן השאלות 20-21.

שאלה 20

לתמונת אמא / לאה גולדברג

- א. (1)** יש להשיב מיהי הדוברת־השרה, ומיהי הנמענת שאליה הדוברת־השרה פונה בשיר. הדוברת־השרה בשיר היא הבת, דמות המשוררת (לאה גולדברג). הנמענת היא אימה.
- (2)** יש לתאר תיאור מושכל את היחסים בין השתיים, כפי שהם באים לידי ביטוי בשיר, ולהביא לכך דוגמאות מן השיר. לפי השיר, האם מעניקה לבתה כל מה שאפשר (מלוח בדמעה ובחיוך מותרת; את הכל הבאת לי במו ידך / רק מפני שאני – אני). האם מכירה את בתה היטב גם בעבר וגם בהווה (בתים 3-4). היא אינה מחטטת בחיי בתה (ולא תשאליני: "מי?"), והיא אף אינה מצפה ליחס טוב מבתה בתמורה לנתינה (זה שעזבני היה לי יקר ממך). הבת מתאפיינת בלקיחה מתמדת מן האם, והיא רואה בנתינת האם דבר מובן מאליה (באתי אליך / מדי יום ביומו ואמרת: "תני!"), בלי לתת דבר בתמורה, גם לא יחס של התחשבות (אבוא רצוצה ולא אשאל לשלומך. / לא אבכה בחיקך, לא אלחש: "אמי!").
- ב. (1)** יש להביע דעה על ההתנהגות של הנמענת (האם) כלפי הדוברת־השרה (הבת), כפי שהיא באה לידי ביטוי בשיר. **כל תשובה מנומקת המבוססת על השיר תתקבל.**
- דוגמה לתשובה:**
יחס האם כלפי בתה מתאפיין באדישות: האם נותנת לבת, בלי לצפות לקבל ממנה דבר חזרה, היא אינה שופטת אותה או מתערבת במעשיה.
- אני חושב שיחס כזה עלול לגרום לבת הבנה לא נכונה של המציאות סביבה. אומנם אהבה של אם לבתה אינה צריכה להיות תלויה בדבר, אולם נתינה ואי־התערבות במעשיה של הבת כמוהם כאדישות. לדעתי, אסור להיות אדישים כלפי ילדים. ילדים צריכים משוב על מעשיהם, טובים או רעים. הם צריכים ליטוף כשהתנהגותם טובה, וביקורת על התנהגות רעה, כדי שילמדו ממנה, ויפיקו לקחים, ישנו אותה וישתפרו.
- ג. (1)** יש להסביר את תפקידה של המילה "לא" בעיצוב היחסים בין שתי הדמויות בשיר. המשוררת משתמשת במילה "לא" כמה וכמה פעמים בשיר: "לא אבכה", "לא אלחש", "לא תשאליני". המילה "לא" מבטאת את ההתנהגות הלא שיפוטית, התנהגות של אם שלא חקרה בעבר ואינה חוקרת בהווה (לא תמהת, לא רגזת; אינך שואלת) מצד אחד ואת ההתנהגות המתנכרת של הבת הבוגרת מצד אחר (לא אבכה בחיקך, לא אלחש: "אמי!").

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, חורף תש"ף, מס' 015381

שאלה 21

רגע אחד / נתן זך

א. יש להשיב מיהו הדובר־השיר בשיר, על איזו דמות הוא מדבר, כיצד הוא מתאר דמות זו ומה יחסו אליה.
הדובר־השיר בשיר הוא דמות הבן (המשורר נתן זך), והוא מדבר בשיר על אביו (או על אלוהים), כפי שמתברר מן הבית האחרון (אומר / לי בני. / בני.). לפי תיאורו את הדמות בבתי 2-3, התנהגות האב היא כשל אדם תמהוני, חסר בית ואף כשל אדם מת. לפי השיר, לבן יש יחס של כבוד כלפי אביו (יכלתי לגעת בשולי אדרתו). הבן מתגעגע לאביו. הוא מבקש שקט כדי להיזכר ברגע ההתגלות, הרגע שבו הבין שהאיש שראה הוא אביו. הדובר־השיר חש באביו לידו, הוא מדמה שאביו יודע שהוא לידו (לא ידעתי שאתה, במדה כזאת, אתי).

ב. יש להביע דעה מה הדובר בשיר מחמיץ.

כל תשובה תתקבל, ובלבד שתהיה קשורה לשיר.

דוגמה לתשובה:

הבן מחמיץ את האפשרות לשוחח עם אביו. הוא לא דיבר איתו בעודו בחיים וכעת מאוחר מדי. הוא מחמיץ את האפשרות "לגעת בשולי אדרתו", ועוד.

ג. יש להסביר כיצד סיום השיר תורם להבנתו.

המילים בסוף השיר מחזירות את הקורא לבית הראשון. החזרה לבית הראשון מאפשרת לקורא לקשר בין הבתים ולהבין מה לא ידע הבן בבית הראשון: "מי יכול היה / לדעת מה שלא ידעתי". הבית האחרון מבהיר מה לא ידע הבן: "בני. לא ידעתי שאתה, במדה כזאת, אתי". הסוף מחדד את תחושת ההחמצה כי כאן בשיאו של השיר מתגלה ההחמצה: האיש שעליו הבן מדבר הוא אביו, והבן כמעט נגע בו, כמעט פגש בו. ההחמצה בשיר היא גם הרצון לומר את הדברים שלא נאמרו מעולם.